

เอกสารแนบ

ผลงานที่แสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมาย ประสบความสำเร็จตามภารกิจ
แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและเป็นแบบอย่างได้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 - 2569

ผลงานชิ้นที่ 1 กลุ่ม/หน่วยที่รับผิดชอบ กลุ่มนโยบายและแผน

ชื่อผลงาน: การพัฒนาคุณภาพการศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วย “4Co Model”

หลักการและเหตุผล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 มีสถานศึกษาในสังกัดที่มีความหลากหลายทั้งด้านขนาดที่ตั้ง และบริบทการจัดการศึกษา ประกอบด้วยโรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งแต่ละแห่งมีข้อจำกัดและความต้องการในการพัฒนาที่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์สภาพบริบทและผลการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานที่ผ่านมา พบประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา ได้แก่

1. ความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากร บุคลากร และโอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขยายโอกาส
2. การบริหารจัดการของสถานศึกษาที่ยังมีลักษณะแยกส่วน ขาดกลไกการเชื่อมโยงและใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างเป็นระบบ
3. ข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผน ติดตาม และพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. ภาระงานของผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่มีจำนวนจำกัด ขณะที่ต้องรับผิดชอบภารกิจหลายด้าน
5. ความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ชุมชน และภาคีเครือข่าย

จากสภาพปัญหาดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จึงได้ปรับแนวคิดการบริหารจัดการจากรูปแบบที่สถานศึกษาแต่ละแห่งดำเนินงานโดยลำพัง สู่การสร้าง “ระบบบริหารจัดการเชิงพื้นที่แบบมีส่วนร่วม” โดยใช้กระบวนการ 4Co Model เป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงการทำงานของทุกภาคส่วน ประกอบด้วย Co-Planning (ร่วมวางแผน), Co-Implementation (ร่วมปฏิบัติ), Co-Benefits (ร่วมรับประโยชน์) และ Co-Evaluation (ร่วมประเมินผล)

ทั้งนี้ เพื่อให้ความร่วมมือเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม มีความต่อเนื่อง และสามารถตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลได้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จึงได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (Memorandum of Understanding : MOU) กับสถานศึกษาในสังกัด เพื่อบูรณาการการดำเนินงานของโรงเรียนทุกประเภท (โรงเรียนขยายโอกาส โรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก) ถือเป็นการเปลี่ยนผ่านจาก “การสั่งการ” สู่ “การสร้างข้อตกลงร่วม” และจาก “ต่างคนต่างทำ” สู่ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมพัฒนา” อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างกลไกความร่วมมือในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดอย่างเป็นระบบ
2. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์บริบท กำหนดเป้าหมาย วางแผน และขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามบริบทของตนเอง
3. เพื่อพัฒนาระบบการใช้ทรัพยากร สื่อ เทคโนโลยี และองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและภาคีเครือข่ายให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่า
4. เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน พัฒนาศักยภาพครู และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา
5. เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสและคุณภาพการศึกษาระหว่างสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน
6. เพื่อสร้างระบบการติดตาม ประเมินผล สะท้อนผล และถอดบทเรียนการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. ร้อยละ 80 ของสถานศึกษาในสังกัด (โรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนขยายโอกาส โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง) เข้าร่วมกระบวนการร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. ร้อยละ 80 ของสถานศึกษาในสังกัด มีส่วนร่วมในการออกแบบเป้าหมายและแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. ร้อยละ 80 ของสถานศึกษาในสังกัด เข้าร่วมลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เชิงคุณภาพ

1. สถานศึกษามีกรอบการทำงานร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีเป้าหมายและบทบาทหน้าที่ชัดเจน ใช้ข้อมูลและทรัพยากรร่วมกัน และมีระบบติดตามประเมินผลที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
2. บรรลุ เป้าหมายการพัฒนา 5 ประการ
 - 1) ผู้เรียน “เรียนดี มีความสุข และมีสมรรถนะ”
 - 2) ครู “มีเวลาเพื่อการสอนมากขึ้น”
 - 3) โรงเรียน “ปลอดภัย น่าอยู่ และทันสมัย”
 - 4) การศึกษา “ลดความเหลื่อมล้ำ ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”
 - 5) โรงเรียน “มีระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมและยั่งยืน”

วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินงานขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ใช้ “4Co Model” เป็นนวัตกรรมการบริหารจัดการเชิงพื้นที่แบบมีส่วนร่วม ขับเคลื่อนผ่าน 5 แนวทางการขับเคลื่อน เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนา ดังนี้

1. กระบวนการบริหารจัดการตามกรอบ 4Co Model

- **ขั้นที่ 1 Co-Planning (ร่วมวางแผน)**
 - ร่วมวิเคราะห์บริบท ปัญหา ความต้องการจำเป็น และจัดทำฐานข้อมูลเชิงพื้นที่
 - แต่งตั้งคณะทำงาน จัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแผนปฏิบัติการ
 - ระดมทรัพยากรและสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ
- **ขั้นที่ 2 Co-Implementation (ร่วมปฏิบัติ)**
 - ดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพตามแผนงานอย่างเป็นรูปธรรม
 - พัฒนาผู้เรียน ครู และระบบบริหารจัดการสถานศึกษา
 - ส่งเสริมการนำสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้อย่างคุ้มค่า
 - สร้างและขับเคลื่อนความร่วมมือจากทุกภาคส่วน
- **ขั้นที่ 3 Co-Benefits (ร่วมรับประโยชน์)**
 - ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม
 - โรงเรียนมีความเข้มแข็ง ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน
 - ชุมชนและภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วม เกิดความภาคภูมิใจ และได้รับประโยชน์ร่วมกัน
- **ขั้นที่ 4 Co-Evaluation (ร่วมประเมินผล)**
 - ติดตามและประเมินผลตามตัวชี้วัดอย่างเป็นระบบ
 - สรุปผล สะท้อนคิด และถอดบทเรียน (PLC / AAR)
 - แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเวทีวิชาการ และนำไปพัฒนาต่อยอดอย่างต่อเนื่อง

2. แนวทางการขับเคลื่อน 5 ด้าน

1. **คืนครูสู่ห้องเรียน** ลดภาระงานเอกสารและงานซ้ำซ้อน, ใช้ระบบดิจิทัลช่วยบริหารจัดการ, จัดปฏิทินกลาง ลดผลกระทบต่อเวลาเรียน, ส่งเสริม PLC และอบรมออนไลน์, ใช้ AI และเทคโนโลยีช่วยจัดทำเอกสาร (ผลที่คาดหวัง: ครูมีเวลาเตรียมการสอนมากขึ้น และคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนดีขึ้น)

2. **ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา** สำรวจเด็กตกหล่นและกลุ่มเสี่ยงรายบุคคล, พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน, สนับสนุนทุน อุปกรณ์ และโอกาสทางการศึกษา, จัดการเรียนรู้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่, สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและภาคีเครือข่าย (ผลที่คาดหวัง: เด็กทุกคนเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม และลดอัตราการออกกลางคัน)

3. **พัฒนาการเรียนรู้สู่โลกอนาคต** จัดการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning, พัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และการสื่อสาร, ส่งเสริม AI Literacy และเทคโนโลยีดิจิทัล, เชื่อมโยงการเรียนรู้กับอาชีพและชีวิตจริง, พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ, ส่งเสริม Coding / STEM / Robotics / อาชีพในชุมชน (ผลที่คาดหวัง: ผู้เรียนมีสมรรถนะและทักษะแห่งอนาคต นำความรู้ไปใช้ได้จริง)

4. **สร้างโรงเรียนปลอดภัยและมีความสุข** พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเชิงรุก, ส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิต และความปลอดภัย, ป้องกันยาเสพติด บุหรี่ไฟฟ้า และภัยคุกคามทุกรูปแบบ, พัฒนาสภาพแวดล้อมและแผนเผชิญเหตุ, สร้างบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวก (ผลที่คาดหวัง: โรงเรียนเป็น Safe Zone นักเรียนมีความสุขและปลอดภัย)

5. **บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม** ใช้กระบวนการ 4Co Model, เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนมีส่วนร่วม, ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการ, บริหารงานตามบริบทพื้นที่, นิเทศ ติดตาม และประเมินผลแบบมีส่วนร่วม (ผลที่คาดหวัง: โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ชุมชนเกิดความร่วมมือและความภาคภูมิใจ)

รูปแบบ/เทคนิค ที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

1. ใช้ข้อมูลเป็นฐาน วิเคราะห์อัตราากำลังครู ความพร้อมด้านดิจิทัล ทรัพยากร และบริบทชุมชนก่อนกำหนดแนวทางพัฒนา
2. จัดการบริหารแบบจำแนกตามบริบท โดยแบ่งสถานศึกษาเป็นกลุ่มต้นแบบ กลุ่มส่งเสริม และกลุ่มเร่งพัฒนา เพื่อสนับสนุนได้ตรงจุด
3. เปลี่ยนบทบาทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจาก "ผู้สั่งการ" เป็น "ผู้สนับสนุน" และให้ศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่เชื่อมโยงความรู้และทรัพยากร
4. ใช้ MOU กำหนดบทบาท เป้าหมาย ข้อตกลง และการนิเทศร่วมกันอย่างชัดเจน
5. สร้างเครือข่ายโรงเรียนพี่เลี้ยง ("พี่ช่วยน้อง เพื่อนช่วยเพื่อน") เชื่อมโยงโรงเรียนต้นแบบกับโรงเรียนที่ต้องการพัฒนา

ผลสำเร็จ

เชิงปริมาณ

1. การเข้าร่วมกรอบความร่วมมือ จากเป้าหมายร้อยละ 80 มีสถานศึกษาในสังกัดเข้าสู่กรอบความร่วมมือ จำนวน 129 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 96 (เกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้)
2. การออกแบบเป้าหมายร่วมกัน จากเป้าหมายร้อยละ 80 มีสถานศึกษาร่วมออกแบบเป้าหมายและแนวทางการขับเคลื่อน จำนวน 129 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 96
3. การลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) จากเป้าหมายร้อยละ 80 มีสถานศึกษาเข้าร่วมลงนาม MOU ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน จำนวน 129 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 96

เชิงคุณภาพ

1. เกิดกลไกบริหารจัดการเชิงพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 และสถานศึกษามีกรอบการทำงานร่วมกันอย่างชัดเจน ครอบคลุมทั้ง 4 ขั้นตอน (Co-Planning, Co-Implementation, Co-Benefits, Co-Evaluation)
2. ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน เกิดการเปลี่ยนผ่านจากการทำงานแบบแยกส่วน สู่วัฒนธรรมการ "ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบ"
3. การสนับสนุนตรงตามบริบท สถานศึกษาได้รับการช่วยเหลือและส่งเสริมตามสภาพความต้องการจำเป็นจริง ไม่ใช่วิธีการเดียวกันกับทุกโรงเรียน
4. เกิดการแบ่งปันทรัพยากรและเครือข่าย มีการหมุนเวียนใช้บุคลากร งบประมาณ สื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยีร่วมกันระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก

บรรลุตัวชี้วัดความสำเร็จตามแผนขับเคลื่อน

- ครูลดภาระงานเอกสาร มีเวลาทุ่มเทกับการสอนมากขึ้น
- ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์และสมรรถนะสูงขึ้น
- อัตรานักเรียนหลุดออกจากระบบลดลงจนเป็นศูนย์
- โรงเรียนมีความปลอดภัย มีสภาพแวดล้อมน่าอยู่ น่าเรียน
- ชุมชนและภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเข้มแข็ง
- โรงเรียนเกิดนวัตกรรมและรูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่อย่างยั่งยืน

การเผยแพร่

1. การเผยแพร่ผ่านเวทีวิชาการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอแนวคิดและกระบวนการขับเคลื่อน 4Co Model ในการจัดมหกรรมวิชาการ The Light of Wisdom : แสงฟ้าแห่งปัญญา ใต้ร่มบารมี พระพันปีศรีสยาม ภายใต้โครงการขับเคลื่อนข้อเสนอการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการด้านการศึกษาในภูมิภาค เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2569 ณ หอประชุม ศรีภัทรอนันต์ วิทยาลัยเทคนิคอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์

2. การประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับภาคีเครือข่าย นำเสนอผลงานเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2569 ในกิจกรรมร่วมออกแบบเป้าหมายและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีผู้แทนจาก มหาวิทยาลัยนเรศวร, คณะกรรมการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา (กตปน.), ศึกษาพิเศษ, ผู้อำนวยการกลุ่ม, ประธานเครือข่ายสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3. การขยายผลผ่านเครือข่ายสถานศึกษา ส่งเสริมให้โรงเรียนต่าง ๆ นำโมเดล 4Co Model และคู่มือแนวทางไปปรับใช้เป็นกรอบความร่วมมือและประยุกต์ให้เข้ากับบริบทของแต่ละพื้นที่อย่างกว้างขวาง

